

List do Rzymian, rozdział 13:1-10

Autor: Krzysztof Radzimski

Data: 11 grudnia 2022

Wprowadzenie

2 grudnia 2022 roku Prezydent [Polski] podpisał¹⁾ nowelizację kodeksu karnego²⁾, w myśl której samochody pijanych kierowców będą konfiskowane. Taka dodatkowa kara może zostać zastosowana, jeśli kierowca będzie prowadził samochód, mając co najmniej 1,5 promila alkoholu [we krwi], a także jeśli spowoduje wypadek, mając co najmniej 0,5 promila. Konfiskata będzie stosowana także w razie recydywy.³⁾

Jak wiemy, przepisy to nie wszystko. Aby nowe regulacje były wprowadzone w życie, Policja musi to prawo skutecznie egzekwować, a to nie jest wcale takie proste, po pierwsze dlatego, że „drogówka” działa wyrywkowo, ale też ich uczciwość jest przy tym wystawiona na niemałą próbę. Kierowca, który może stracić samochód lub jego równowartość, gotów będzie zapłacić bardzo wysoką łapówkę, a Policjant może być skłonny taką korzyść przyjąć. Obie strony mają wspólny interes, a zatem otwiera się nowe pole do najróżniejszych patologii. Oczywiście nie każdy Policjant taką korzyść przyjmie, będą ci uczciwi – chciałbym wierzyć, że większość. Zapewne wyznaczone służby będą w tym zakresie prowadzić różne prowokacje mające na celu wyłapanie potencjalnych przekupnych stróżów prawa.

Popatrzmy jednak, że te nowe regulacje, jak i cały system prawny ma na celu chronić pewne dobro, nasze wspólne dobro jakie jako społeczeństwo wypracowujemy. Organy ścigania zostały stworzone w celu ochrony praworządnych obywateli przed tymi, którzy nie chcą trzymać się zasad – a jak wiemy, większość chce by jakieś zasady obowiązywały. Jak argumentował Immanuel Kant, nawet złodziej nie chciałby, żeby każdy kradł, bo wówczas żadna własność nie byłaby czymś pewnym i co za tym idzie, czymś wartościowym⁴⁾. Jaki jest nasz stosunek do władz i organów ścigania? Czy praworządny obywatel, jakim z całą pewnością powinien być chrześcijanin, może mieć do niej negatywny stosunek? Pomyśl chwilę nad tym, jak wyglądały by ulice naszego miasta gdyby nie było nikogo, kto pilnuje porządku. Wielu wierzy w utopię, że człowiek jest z natury dobry i wystarczy mu nie przeszkadzać w jego rozwoju, a wszystko ułoży się bardzo dobrze. Każdy rozsądny rodzic powie ci, że to kompletna bzdura. Jednakże zauważmy, że wszystkie społeczności, które doprowadziły swoje organizmy państwowe do anarchii – nie przetrwały. Instytucja Państwa, jakkolwiek niedoskonała, jego hierarchiczna budowa, zależność władz, system kar i służb je egzekwujących, kontrola i nadzór, wszystkie te elementy sprawiają, że żyjemy względnie bezpiecznie, mamy namiastkę komfortu posiadania własności, w miarę bezpiecznie przemieszczamy się po drogach, nasze dzieci są kształcone, nasze relacje z pracodawcami nie rządzą się prawem dżungli, ludzie nie umierają na ulicach, a osoby potrzebujące wsparcia w jakimś minimalnym zakresie je otrzymują.

Wiem, my Polacy umiemy narzekać, jak bardzo ta władza jest zła, jak bardzo podatki są złodziejskie, a służba zdrowia to dramat i porażka. Ale wystarczy na chwilę zamknąć oczy i wyobrazić sobie świat bez tego wszystkiego, co jest realizowane z podatków, by zrozumieć, że jest to konieczność. Inaczej cofnęlibyśmy się do czasów, gdy zabijaliśmy się o jedzenie. Jaki jest zatem twój stosunek do płacenia danin na rzecz Państwa, w którym żyjesz?

O tak, zapewne myślisz, że gdyby to zależało od ciebie, to środki te byłyby lepiej zarządzane. Mieliśmy na mojej ulicy takiego społecznika, fajnego gościa, który powiedział nam, że startuje do rady gminy, żeby m.in. na naszej ulicy, zostały wykonane pewne niezbędne prace. Człowiek ten wygrał w wyborach i zasiadł w tej radzie. Szybko dołączył do grona radnych skupionych wokół wójta i przekonał się, że zarządzanie gminą to sprawa poważniejsza niż postawienie latarni i doprowadzenie światłowodów. Jak się domyślacie, nie jest już tak lubiany jak wcześniej. Wpadając w tryby władzy łatwo jest zgubić te początkowe ideały, i może to wynikać z faktu, że było się osobą niedojrzałą do rządzenia. Świat jest niestety bardziej skomplikowany niż to się nam wydaje, a rządzenie to sztuka pogodzenia bardzo wielu interesów na raz. Nie jest możliwe stworzenie warunków dobrych dla każdego. Kompromis nigdy nie zadowala, a władza nigdy nie spełni wszystkich naszych oczekiwań.

Nakreślenie kontekstu

Dzisiejszy tekst z Listu do Rzymian 13:1-10, pozwoli nam poznać chrześcijański pogląd na władzę i niektóre jej działania. Wierzę, że jesteśmy gotowi wznieść się ponad nasze zgorzkniałe społeczeństwo i podporządkować się Bożym zaleceniom. W rozdziale 12, mówiliśmy jak trzymanie się pewnych zasad współżycia we wspólnocie chrześcijańskiej buduje jedność całego Kościoła, że „obowiązkiem wierzącego jest kochać bez obłudy, a zemstę za doznane zło pozostawić Panu. Te same zagadnienia podejmuje [Apostoł] w rozdziale 13, teraz jednak przechodzi od sfery życia prywatnego do publicznego.”⁵⁾

Prezentacja tekstu

Każdy człowiek niech będzie poddany władzom rządzącym. Nie ma bowiem władzy, jak tylko od Boga, **a te, które są**, ustanowione zostały przez Boga. Dlatego kto opiera się władzy, opiera się Bożemu rozporządzeniu; ci zaś, którzy się przeciwstawili, ściągają na siebie wyrok. Rządzący bowiem nie są postrachem dla dobrego czynu, ale dla złego. Chcesz zaś nie bać się władzy? Czyn to, co dobre, a będziesz miał od niej pochwałę, na służbie jest bowiem u Boga, tobie ku dobremu. Gdybyś jednak czynił źle, bój się, bo nie na darmo nosi miecz; jest przecież sługą Boga, karzącym w gniewie tego, który popełnia zło. Stąd potrzeba, by się jej podporządkowywać, nie tylko ze względu na gniew, ale także ze względu na sumienie. Dlatego też podatki płacicie, są bowiem urzędnikami Bożymi po to właśnie, aby tego pilnowali. Oddawajcie wszystkim, co należne: komu podatek – podatek; komu cło – cło; komu poważanie – poważanie; komu cześć – cześć.

Nikommu nie winni nie bądźcie prócz wzajemnej miłości; kto bowiem kocha drugiego, wypełnił Prawo. Gdyż: *Nie będziesz cudzołożył, nie będziesz zabijał, nie będziesz kradł, nie będziesz pożądał* – i jeśli jest jakieś inne przykazanie, w tym słowie się streszczają, to znaczy: *Będziesz kochał swojego bliźniego jak samego siebie*. Miłość nie wyrządza zła bliźniemu, miłość zatem jest wypełnieniem Prawa.⁶⁾

Werset 1

Zapewne zaprotestujesz: co wtedy, gdyby rządził nami Hitler albo Stalin, czy tę władzę należałoby nazwać ustanowioną przez Boga? Niektórzy uważają, że rządy Morawieckiego i Kaczyńskiego to zbrodnia i reżim. Czy te władze też są ustanowione przez Boga? Czy Bóg popiera politykę PiS, albo innej partii? Oczywiście tekst ten o tym nie mówi. Czy Bóg popierał szalonego cesarza Nerona, który najprawdopodobniej wówczas sprawował rządy w cesarstwie rzymskim?⁷⁾ Czy popierał jego późniejsze zbrodnicze działania skierowane przeciwko chrześcijanom? Oczywiście, że nie! Paweł zajmuje się raczej naszymi obowiązkami jako obywateli. Werset pierwszy i dalszy kontekst wskazują potrzebę zachowania jedności nie tylko w byciu członkiem ciała Chrystusa, czyli Kościoła, ale jedności w organizmie, którym jest Państwo. Aby to czynić skutecznie, należy zrozumieć, że bunt, anarchia, uchylanie się od płacenia podatków i innych danin oraz zuchwałe łamanie prawa, nie przysłuży się ani nam, ani naszemu otoczeniu, ani nie przyniesie chwały Bogu, nie wpisze się w Boży plan zbawienia, będzie jedynie przyczyną wielu problemów, które można było uniknąć.

Wszelka władza pochodzi od Boga. Pan Jezus powiedział przecież do Piłata: „Nie miałbyś władzy nade Mną żadnej, jeśli nie byłaby dana ci z góry”⁸⁾ Co zrobił następnie Piłat z Jezusem, wiemy z Ewangelii. Czy Jezus popierał działania Piłata? Oczywiście, że nie, ale w tamtym czasie, rolą rzymskiego okupanta było zapewnienie podstawowych zasad współdziałania społecznego w Palestynie, a Jezus, pomimo zbrodniczego charakteru tej władzy, umiał się w tym porządku odnaleźć. Nie był buntownikiem, o co był fałszywie oskarżany; nawet Jego wjazd do Jerozolimy jako Króla Izraela, nie miał wymiaru politycznego, ale wymiar religijny, mesjański, spełniający biblijne proroctwa. Jezus podkreślał we wspomnianej rozmowie z Piłatem: „królestwo Moje nie jest stąd”⁹⁾.

Wersety 2-4

Słowo mówi nam, że Bóg ustanawiając władzę, wyznacza jej zadania, władza jest na służbie u Boga w celu utrzymania porządku, określeniu i egzekwowaniu kar za złe postępowanie. Kto zostaje skazany za wykroczenia w kodeksie karnym, nie może powiedzieć, że to zła szatańska władza go prześladowa. Przeciwnie, przepisy i wszystkie służby, Policja, Prokuratura, Sądy itd., istnieją z Bożej woli w celu utrzymania możliwego do utrzymania porządku. Współpraca z organami ścigania to nasz obowiązek, a nie przywilej. Chciałbym, żeby to wybrzmiało: **kto popełnia wykroczenie lub przestępstwo opisane w naszym systemie prawnym, ten nie jest w woli Bożej, więcej, zaparł się Boga i przypomina osobę niewierzącą, a nawet gorzej, bo ujmuje z chwały, jaką praworządny chrześcijanin powinien przynieść Bogu**. Oczywiście istnieją przypadki,

gdy władza wchodzi z butami w nasze prawa wolności wyznania, jak niedawne kary za nie trzymanie się pandemicznych zarządzeń Ministra Zdrowia. Ale zobaczmy, że w tej sprawie, Sądy stanęły po stronie obywateli i w każdym przypadku uchylają takie bezprawne działania rządzących. Tymczasem jeśli chodzi o łamanie kodeksu karnego, nie ma wątpliwości, że winni jesteśmy jego posłuszne wypełnianie. Właśnie w tym sensie władza jest na służbie u Boga, a my mamy się jej podporządkować; inaczej spadnie na nas zasłużona kara i trzeba będzie przyznać, że jest to zarazem kara Boża.

Werset 5

Jak mówi werset piąty, powinniśmy podporządkowywać się władzy nie tylko ze względu na potencjalną karę, ale również ze względu na chrześcijańskie sumienie. Nasze sumienie, nowa natura Bożego dziecka, prowadzenie Ducha Świętego: wszystko to powinno nam powiedzieć nam już wcześniej, że to co zamierzamy, jest złe. Chrześcijanin, nie może gwałcić swojego sumienia, nazywając zło dobrem i myśląc: *to tylko ludzki przepis*. W naszej nowej naturze leży praworządność. Prorok Jeremiasz zapisał:

Lecz kto chce się chlubić, niech się chlubi tym, że jest rozumny i wie o Mnie, iż Ja, Pan, czynię miłosierdzie, **prawo i sprawiedliwość na ziemi, gdyż w nich mam upodobanie** –mówi Pan.¹⁰⁾

Nasze sumienie powinno pozostawać czyste, a nie obciążone łamaniem świeckiego prawa. Nie chodzi jakiś skrajny legalizm, jakieś chore umiłowanie prawa, ale o to by działać zgodnie z naszą naturą, a nasza natura jest z nieba, jesteśmy Bożymi dziećmi i czynimy to co dzieciom Boga przystoi. Nie jesteśmy dziećmi diabła, które lubią ciemność, kłamstwo, kradzież, lewe interesy itp.

Wersety 6-7

Szczególnym rodzajem podporządkowywania się władzy jest płacenie danin z gr. Φόρος, które to słowo w naszych bibliach jest tłumaczone słowem „podatki”¹¹⁾. Ale dosłowne znaczenie tego słowa, czyli „danina”, lepiej pasuje do tego co mamy oddawać na rzecz Państwa, a zatem: podatki, cła, akcyzy, podatki lokalne, najróżniejsze opłaty skarbowe czy świadczenia na rzecz ZUS. Jak bardzo złodziejskie by nam się one nie wydawały, są konieczne do utrzymania porządku. Władze są - jak wskazano w wersecie szóstym - λειτουργοὶ Θεοῦ czyli „urzędnikami Boga” ustanowionymi, aby ustawicznie pilnowali ściągania z nas pieniędzy na rzecz dobra społecznego. Nie ma w tym nic miłego, gdy Państwo zabiera ci sporą kwotę z zarobionych przez ciebie pieniędzy. Ale pomyśl też, ile zostało by ci tych pieniędzy i ile by były one warte, gdyby nie władze, które Bóg ustanawia. Niedoskonały system świadczeń społecznych pozwala zasypać przepaść pomiędzy bogatszymi i biedniejszymi. Gdy ta cienka granica zostaje przekroczona i arogancja bogatych sięga zenitu, ci biedniejsi wychodzą na ulicę i próbują siłą i przemocą odzyskać choć trochę godności. My, chrześcijanie, nie powinniśmy przykladać ręki do takiej anarchii. Raczej okazać należyty władzy szacunek i poważanie w tym, że dokładamy się do działań, które pozwalają utrzymać tę cienką granicę.

Wersety 8-10

Wreszcie końcowe wersety wskazują na motywację, dla której płacimy daniny na rzecz Państwa. Apostoł zachęca nas, byśmy nie byli nikomu nic dłużni oprócz wzajemnej miłości. Chrześcijanin nie ma się czym chlubić, gdy zalega z płatnościami, ma komornicze należności i inne niemożliwe do spłacenia długi. Jest to raczej powód do wstydu. Wzięcie kredytu to nie grzech, czasem nawet konieczność, ale niespłacanie swoich zobowiązań w terminie, to już zupełnie co innego. Miłość do bliźnich, powinna skłonić nas do ciężkiej pracy i jak najszybszego pozbycia się takich balastów.

Paweł przywołuje tu Prawo Mojżeszowe, żeby ukazać, że miłość bliźniego nie jest jakimś religijnym zwrotem ani ulotnym uczuciem, ale działaniem praktycznym; oznacza, że nie będziemy złodziejami: bo cudzołóstwo to kradzież partnera, zabójstwo to kradzież życia, wreszcie pożądanie to pierwszy krok do kradzieży tego co należy do bliźniego. Kochać bliźniego oznacza między innymi: być wolnym od niespłacanych zobowiązań finansowych; to bycie wolnym od żądzy posiadania czegoś za wszelką cenę kosztem innych zobowiązań, które powinniśmy regulować. Jeżeli ktoś kupuje sobie nową torebkę albo nowy telefon za paręset lub parę tysięcy złotych, zamiast spłacić wiszące nad nim zobowiązania to czy działa zgodnie z tym Słowem? Czasem myślimy, że to dotyczy tylko ludzi, a nie instytucji finansowych jak banki. Ale spójrzmy na to inaczej. Kiedy ty nie spłacasz swoich zobowiązań, to wzrasta ryzyko bankowe, które przekłada się na wyższe prowizje i raty u innych ludzi, którzy raty płacą w terminie.

Podsumowanie

Bracia i siostry, ze względu na sumienie; ze względu na Boga; ze względu na naszą naturę jako dzieci Bożych, jesteście zachęceni, by we wszystkim dawać przykład temu światu. Dopóki nasz Pan nie przyjdzie, by nas zabrać, naszym zadaniem jest żyć w tym świecie w sposób zgodny z Bożym Słowem. Przez posłuszeństwo niesprawiedliwej władzy, uczymy się szanować tę, która jest w niebie. Jest to próba i nasze szkolenie. Naszym zadaniem jest działać dla dobra społeczności, która nas otacza, a nie bycie buntownikami. Aby pokazać Bożą miłość ludziom, sami musimy mieć swobodę mowy i nie wstydzić się swojego życia. Potrzebujemy dobrego świadectwa, które będzie wspierać nasze słowa o Jezusie. Nie dajmy się zwodzić przeciwnikowi w kwestiach, o których dziś powiedzieliśmy, raczej stańmy po stronie Boga. „Miłość jest wypełnieniem Prawa”. Niech nasza miłość ukarze się również w tym, że umiemy uszanować tych, którzy nami rządzą.

Bibliografia

1. Hahn S., *List do Rzymian*, Wydawnictwo Polskiej Prowincji Dominikanów „W DRODZE”, Poznań 2021, Wydanie I, Katolicki komentarz do Pisma Świętego.
2. Kant I., *Uzasadnienie metafizyki moralności*, tłum. M. Wartenberg, De Agostini Polska, Ediciones Altaya Polska, Warszawa 2002.

3. Keller T., *List do Rzymian 8-16*, tłum. M. Bartosik, Wydawnictwo MW, Kraków 2022, t. II, Ewangelicki Komentarz do Pisma Świętego.
4. Radzimski K., *Nowodworski Grecko-Polski Interlinearny Przekład Pisma Świętego Starego i Nowego Przymierza*, KChB NDM, Nowy Dwór Mazowiecki 2022.
5. Zaremba P., *Przekład dosłowny Starego i Nowego Przymierza*, Ewangeliczny Instytut Biblijny, Poznań 2021, 5. wyd.
6. *Biblia Warszawska*, Towarzystwo Biblijne w Polsce, Warszawa 1975.

¹⁾ <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/prezydent-podpisal-nowelizacje-kodeksu-karnego,61945>

²⁾ https://orka.sejm.gov.pl/proc9.nsf/ustawy/2024_u.htm

³⁾ <https://mubi.pl/poradniki/co-grozi-za-jazde-pod-wplywem-alkoholu/>

⁴⁾ por. I. Kant, *Uzasadnienie metafizyki moralności*, tłum. M. Wartenberg, De Agostini Polska, Ediciones Altaya Polska, Warszawa 2002, s. 33.

⁵⁾ S. Hahn, *List do Rzymian*, Wydawnictwo Polskiej Prowincji Dominikanów „W DRODZE”, Poznań 2021, Wydanie I, Katolicki komentarz do Pisma Świętego, s. 297.

⁶⁾ P. Zaremba, *Przekład dosłowny Starego i Nowego Przymierza*, Ewangeliczny Instytut Biblijny, Poznań 2021, 5. wyd., w. Rz 13:1-10.

⁷⁾ S. Hahn, *Rzymian...*, s. 299–300.

⁸⁾ K. Radzimski, *Nowodworski Grecko-Polski Interlinearny Przekład Pisma Świętego Starego i Nowego Przymierza*, KChB NDM, Nowy Dwór Mazowiecki 2022, w. J 19:11.

⁹⁾ Tamże, w. J 18:36.

¹⁰⁾ *Biblia Warszawska*, Towarzystwo Biblijne w Polsce, Warszawa 1975, w. Jr 9:23.

¹¹⁾ por. T. Keller, *List do Rzymian 8-16*, tłum. M. Bartosik, Wydawnictwo MW, Kraków 2022, t. II, Ewangelicki Komentarz do Pisma Świętego, s. 187.